Bədirxan Əhmədli – 70

Ədəbiyyatşünas ömrünün dəyəri

Tanınmış ədəbiyyatşünas, AMEA Ədəbiyyat İnstitutu Azərbaycan–Asiya ədəbi əlaqələri şöbəsinin müdiri, professor Bədirxan Əhmədlinin anadan olmasının 70 illiyini ölkənin elmi-mədəni ictimaiyyəti alimin çoxillik səmərəli fəaliyyətinə, göstərdiyi sanballı xidmətlərə yüksək qiymət və qədirbilənliklə qeyd edir.

AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxanasında yubiliyarın işıq üzü görmüş yeni əsərlərinin – "XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi" (3 cilddə), "Zamanın yaddaşı ədəbi diskurslar" (Seçilmiş məqalələr), "Bir ömrün missiyası" və "Rabindranat Taqor: Nobelə gedən yol" (ingilis dilində) kitablarının təqdimatı Bədirxan Əhmədlinin yaradıcılığının məhsuldar dövrünə elmi-ictimai baxışa çevrildi.

Mərasimi giriş sözü ilə açan AMEA-nın prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyli professor Bədirxan Əhmədlinin həyat və yaradıcılığından, çoxşaxəli elmi fəaliyyətindən, Azərbaycan ədəbiyyatşünaslıq elminə verdiyi sanballı töhfələrdən danışdı. Görkəmli ədəbiyyatşünas bildirdi ki, professor Bədirxan Əhmədli XX yüzil Azərbaycan ədəbiyyatının mərhələli və sistemli şəkildə tədqiqinə yönəlmiş sanballı əsərlərin müəllifidir. O, Azərbaycanla yanaşı, türkdilli xalqların ədəbi irsinin əsryarımlıq dövrünü əhatəli araşdırıb, elmi-nəzəri baxımdan mükəmməl təhlil edib. Alim bu xalqların tarixi və ədəbiyyatı ilə bağlı apardığı tədqiqatlarla ümumtürk elmi mühitinin sərhədlərini aşmağı bacaran istedadlı ədəbiyyatşünas olduğunu sübuta yetirib.

"Professor Bədirxan Əhmədlinin milli ədəbiyyatşünaslıqda özünəməxsus araşdırma arealı və mövzuları olduğunun önəmli göstəricisi Azərbaycan ədəbiyyatı tarixini problemlər üzrə öyrənməsidir",– deyən AMEA rəhbəri alimin əsərlərində satira janrının inkişafı, ədəbiyyatın ideya-estetik yönləri və ictimai düşüncəyə təsiri kimi məsələlərin aparıcı yer tutduğunu söylədi. Akademik əlavə etdi ki, alim Azərbaycan satirasının həm tarixi köklərini, həm də XX əsrdəki inkişaf mərhələlərini və dövrlərini yüksək elmi nəzəri səviyyədə öyrənib sistemləşdirməyi bacarıb.

AMEA prezidenti Azərbaycan ədəbiyyatının dövrləşdirilməsi məsələsi ilə də məşğul olan professor Bədirxan Əhmədlinin "XX yüzil Azərbaycan ədəbiyyatı: mərhələlər, istiqamətlər, problemlər" adlı monoqrafiyasından da bəhs edərək, bu əsərdə yüzilin ədəbi prosesinə, mərhələ və problem təsnifatına elmi, nəzəri, konseptual baxışın ifadə olunduğunu qeyd etdi: "Bədirxan Əhmədlinin yaradıcılığının önəmli bir sahəsi də XX əsrin əvvəllərindəki demokratik inkişaf tariximizi, istiqlal məfkurəmizi, milli ədəbiyyatımızı və mətbuatımızı azərbaycançılıq platformasında öyrənməsidir.

Akademik İsa Həbibbəyli professor Bədirxan Əhmədlinin təqdimatı keçirilən kitablarını alimin növbəti elmi hesabatı kimi dəyərləndirdi. O, məhsuldar elmi fəaliyyəti və 70 illik yubileyi münasibətilə AMEA-nın Fəxri fərmanını təntənəli surətdə alimə təqdim etdi.

Yubilyarın həyat və yaradıcılığı barədə məruzə edən Ədəbiyyat İnstitutunun XX əsr (sovet dövrü) Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri, professor Asif Rüstəmli bildirdi ki, ömrünün 40 ildən çoxunu elmə və təhsilə xidmət edən görkəmli ədəbiyyatşünas, tənqidçi Bədirxan Əhmədli zəngin yaradıcılığı ilə respublikamızla xarici ölkələr arasında körpü salan alimlərimizdəndir. O qeyd etdi ki, problem müxtəlifliyi ilə seçilən XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının dərin bilicisi və tədqiqatçısı olan Bədirxan Əhmədli milli ədəbiyyatşünaslıq elminə dəyərli töhfələr verib. Alimin mühacirət ədəbiyyatı, orta Asiyanın əksər xalqlarının ədəbiyyatı, İstiqlal mücadiləsi, cümhuriyyət dövrü ədəbiyyatının öyrənilməsi istiqamətindəki tədqiqatları ədəbiyyatşünaslıq elmimizə yeni mövzu və keyfiyyət gətirib.

Elmi məclisdə görkəmli ictimai-siyasi xadim Həsən Həsənov, akademik Nizami Cəfərov, professorlar Qəzənfər Paşayev, Hamlet İsaxanlı, Məmməd Əliyev, Məhərrəm Qasımlı, Nizami Məmmədov, filologiya elmləri doktorları Elnarə Akimova, Bəsirə Əzizəli, "Kredo" qəzetinin baş redaktoru, şair-publisist Əlirza Xələfli yubilyarın yaradıcılığının müxtəlif yönlərinə nəzər saldılar, təqdim olunan kitabların elmi-nəzəri dəyərinə diqqət yetirdilər.

"Xalq qəzeti"nin baş redaktoru, Azərbaycan Mətbuat Şurası idarə heyətinin üzvü Əflatun Amaşov Bədirxan Əhmədlinin ötən illərdə müxtəlif media qurumlarında uğurlu fəaliyyətinin, geniş publisistik yaradıcılığının onun bioqrafiyasında dəyərli yer aldığını söylədi. Media qurumu rəhbəri bu xidmətinə görə təltif edildiyi Mətbuat Şurasının yubiley diplomunu Bədirxan Əhmədliyə təqdim etdi.

Özbəkistanın Fərqanə Dövlət Universitetinin alimi Əkbər Sadinov, Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının aparat rəhbəri Ramin Həsənli, Qars Qafqaz Universitetinin nümayəndəsi Könül Qulusoy, Daşkənd Uluqbəy adına Milli Universitetin əməkdaşları ədəbiyyatşünas alimi 70 illik yubileyi münasibətilə təbrik etdilər.

Pakistan Ədəbiyyat Akademiyasının prezidenti, professor Nəcibə Arif, Pakistan İslam Respublikasının Müslim İnstitutunun direktoru, doktor Sahibzadə Sultan və Qırğızıstan–Türkiyə Manas Universitetinin alimi videoçarx vasitəsilə professor Bədirxan Əhmədliyə təbriklərini ünvanladılar.

Sonda professor Bədirxan Əhmədli ömür yoluna, xidmətlərinə verilən yüksək dəyərə görə təşkilatçılara və iştirakçılara təşəkkürünü bildirdi. O deyilən xoş sözləri bundan sonrakı fəaliyyəti ilə cavablandıracağını söylədi.

Tahir AYDINOĞLU
XQ